

## Demografia i Economia de la Població

2014/2015

Codi: 102450

Crèdits: 6

| Titulació        | Tipus | Curs | Semestre |
|------------------|-------|------|----------|
| 2501573 Economia | OT    | 4    | 0        |

### Professor de contacte

Nom: Roser Nicolau Nos

Correu electrònic: Roser.Nicolau@uab.cat

### Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: Sí

### Prerequisits

No s'han establert.

### Objectius

El primer, conèixer els instruments, tècniques i mètodes bàsics de l'anàlisi demogràfica. L'estudiant es familiaritzarà amb les fonts de dades per a la recerca demogràfica, la construcció de taules estadístiques, la seva representació gràfica i el càlcul de diversos indicadors dels canvis en la composició i components del creixement de la població. Es mostren els mètodes d'estandardització i descomposició, la construcció de taules demogràfiques, longitudinals i transversals, per estudiar la mortalitat, la fecunditat i altres fenòmens demogràfics i socials i el càlcul, a partir d'aquestes taules, de probabilitats i de diversos indicadors sintètics d'aquestes variables demogràfiques i socials. Finalment, es presenten els models de poblacions estables i les principals tècniques per establir previsions i projeccions de població.

El segon, examinar les causes i les conseqüències econòmiques i socials del canvis de la població en una perspectiva internacional. Entre les conseqüències s'examinen els efectes del creixement demogràfic en el creixement econòmic i en el medi ambient, l'impacte de les migracions en el mercat de treball i les finances públiques i les conseqüències dels canvis en la composició per edats de la població en els sistemes de transferències entre generacions -salud i pensions-. En el curs s'analitzen també les causes dels canvis en alguns comportaments i variables demogràfiques, com la nupcialitat, la fecunditat, les migracions i la mortalitat. Es centra l'atenció en l'evolució recent d'aquestes variables i les previsions establertes per als propers anys.

### Competències

- Analitzar informació quantitativa i qualitativa referent a fenòmens i variables econòmiques
- Capacitat d'adaptació a entorns canviants.
- Capacitat de comunicació oral i escrita en català, castellà i anglès, que permeti sintetitzar i presentar oralment i per escrit la feina feta.
- Identificar els impactes ambientals i socials associats a l'activitat econòmica.
- Liderar equips multidisciplinaris i multiculturals, implementar nous projectes, coordinar, negociar i gestionar els conflictes.
- Organitzar la feina, pel que fa a una bona gestió del temps i a la seva ordenació i planificació.
- Seleccionar i generar la informació necessària per a cada problema, analitzar-la i prendre decisions partint d'aquesta informació.

## Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar de forma integrada les variables econòmiques, demogràfiques, socials i ecològiques a partir de diferents experiències històriques.
2. Analitzar les diferents interpretacions i solucions plantejades als problemes associats amb la sostenibilitat dels sistemes econòmics, des de diferents perspectives teòriques.
3. Aplicar els principals mètodes d'avaluació de projectes.
4. Capacitat d'adaptació a entorns canviants.
5. Capacitat de comunicació oral i escrita en català, castellà i anglès, que permeti sintetitzar i presentar oralment i per escrit la feina feta.
6. Construir taules transversals i longitudinals dels comportaments demogràfics o altres fenòmens socials, i interpretar els principals indicadors sintètics utilitzats.
7. Distingir els efectes d'edat, de generació i del moment en els comportaments demogràfics i socials.
8. Entendre els debats econòmics i polítics sobre l'evolució del creixement demogràfic i la migració.
9. Examinar algunes de les conseqüències de les fluctuacions demogràfiques i els canvis en l'estructura per edats sobre el mercat de treball i l'estructura de la demanda de béns i serveis.
10. Identificar els canvis energètics i alimentaris que s'han succeït durant el creixement econòmic contemporani.
11. Identificar els principals problemes ambientals actuals, i la seva relació amb el creixement de la població i els models vigents de desenvolupament econòmic.
12. Liderar equips multidisciplinaris i multiculturals, implementar nous projectes, coordinar, negociar i gestionar els conflictes.
13. Organitzar la feina, pel que fa a una bona gestió del temps i a la seva ordenació i planificació.
14. Reconèixer els aspectes biofísics relacionats amb l'activitat econòmica.
15. Relacionar els aspectes econòmics i ecològics internacionals en les diferents fases del creixement econòmic contemporani.
16. Seleccionar i generar la informació necessària per a cada problema, analitzar-la i prendre decisions partint d'aquesta informació.
17. Usar apropiadament els conceptes analítics d'economia ecològica, i els instruments de política econòmica ambiental.
18. Utilitzar mètodes d'estandardització per aïllar els efectes d'estructura als indicadors agregats.

## Continguts

### Primera Part: ANÀLISI DEMOGRÀFICA

1. Transició demogràfica i creixement de la població en un context internacional: fonts estadístiques, instruments de mesura i representació gràfica, anàlisi comparativa de l'evolució i resultats de les projeccions
2. L'anàlisi dels canvis en la composició per sexes i edats de la població, dels seus determinants i conseqüències
3. Els components del creixement, l'ús de taxes i altres indicadors agregats i mètodes d'estandardització i descomposició
4. La descripció dels fenòmens demogràfics: òptiques d'anàlisi -longitudinal, transversal i per edat o durada- i distinció dels efectes d'edat, generació i moment.
5. Construcció de taules demogràfiques: el model de la taula de mortalitat i la seva aplicació a l'anàlisi de la fecunditat i d'altres variables demogràfiques i socials
6. Introducció als models de població i a les perspectives demogràfiques: taxes de reproducció, propietats de les poblacions estables i projeccions principals i derivades

### Segona part: ECONOMIA DE LA POBLACIÓ

7. Les relacions entre creixement demogràfic i creixement econòmic: desenvolupament teòric, evidències empíriques i polítiques de la població
8. Els determinants i conseqüències de l'evolució i les disparitats de la salut i la mortalitat de la població
9. Les teories econòmiques de la família i de la fecunditat
10. Els efectes econòmics de la immigració i dels canvis en l'estructura per edats de la població

## Metodologia

Classes magistrals: es presenten els principals instruments analítics, i es fa una síntesis del desenvolupaments teòrics i evidències empíriques de cada tema. L'objectiu és que l'alumne disposi dels suficients coneixements per resoldre els exercicis proposats, contextualitzar i comprendre les lectures recomanades, motivar la seva iniciativa en la formulació de preguntes, desenvolupar la seva capacitat analítica i d'argumentació sobre els temes relacionats amb el programa.

Classes pràctiques: es resolen els exercicis proposats, s'analitzen les avantatges i límits dels procediments utilitzats i s'exploren les seves possibles aplicacions a altres qüestions i problemes. Es corregeixen deficiències habituals en la realització dels exercicis, recollida, presentació i tractament de les dades i interpretació dels resultats.

Pel millor aprofitament de les classes magistrals i pràctiques, es fa un ús molt intensiu del campus virtual on es publiquen per a tots els temes del programa els corresponents dossiers d'apunts de les classes, documentació estadística utilitzada, diferents lectures recomanades i enunciats i solucions d'exercicis.

Tutories: es resolen dubtes i s'orienta individualment als estudiants per tal de facilitar l'evolució del seu procés d'aprenentatge i adquisició de competències i desenvolupar els seus interessos i capacitats.

## Activitats formatives

| Títol                   | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge  |
|-------------------------|-------|------|---------------------------|
| Tipus: Dirigides        |       |      |                           |
| Classes magistrals      | 35    | 1,4  | 1, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 18 |
| Classes pràctiques      | 15    | 0,6  | 5, 6, 7, 13, 16, 18       |
| Tipus: Supervisades     |       |      |                           |
| Tutories                | 10    | 0,4  | 5, 12, 13, 16             |
| Tipus: Autònomes        |       |      |                           |
| Lectures i estudi       | 44    | 1,76 | 1, 8, 9, 11, 12, 13, 16   |
| Realització d'exercicis | 40    | 1,6  | 5, 6, 7, 13, 16, 18       |

## Avaluació

L'assignatura serà avaluada mitjançant les notes obtingudes en tres exàmens parcials: parcial 1 (temes 1, 2, 7), parcial 2 (temes 3, 4, 8) i parcial 3 (temes 5, 6, 9 i 10). La nota final serà la mitjana aritmètica d'aquestes tres notes.

Per aquells estudiants que en l'avaluació continuada hagin obtingut una nota igual o superior a 4 i inferior a 5, hi haurà una re-avaluació. Aquesta re-avaluació estarà programada en el calendari d'exàmens de la Facultat. L'estudiant que es presenti i la superi aprovarà l'assignatura amb una nota de 5. En cas contrari mantindrà la mateixa nota.

### Activitats d'avaluació

| Títol     | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge      |
|-----------|-----|-------|------|-------------------------------|
| Parcial 1 | 33  | 2     | 0,08 | 1, 2, 5, 8, 9, 11, 15, 16, 17 |
| Parcial 2 | 33  | 2     | 0,08 | 1, 5, 6, 7, 10, 14, 16, 18    |
| Parcial 3 | 34  | 2     | 0,08 | 1, 3, 4, 5, 6, 9, 13, 16      |

### Bibliografia

En el campus virtual es publiquen per a tots els temes del programa els corresponents dossiers d'apunts de les classes, documentació estadística utilitzada, diferents lectures recomanades i enunciats d'exercicis. A part d'aquest material es recomana:

Primera part: ANÀLISI DEMOGRÀFICA

Els manuals d'anàlisi demogràfica que s'enumeren a continuació poden utilitzar-se indistintament -es troben tots a la biblioteca de CCSS, depenent de la preferència de l'estudiant, per preparar la primera part del curs. Seran també necessaris els dossiers d'apunts, documentació estadística i exercicis disponibles en el Campus Virtual.

HENRY, L. 1976. Demografía. Análisis y modelos. Barcelona, Ed. Labor

HINDE, Andrew. 1998. Demographic methods. Arnold.

LEGUINA, J. 1981. Fundamentos de demografía. Madrid, Siglo XXI

LIVI BACCI, M. 1993. Introducción a la demografía. Barcelona, Ariel.

PRESSAT, R. 1983. El análisis demográfico. México, Fondo de Cultura Económica

PRESTON, S.H., HEUVELINE, P. i GUILLOT, M. 2001. Demography: measuring and modeling population processes, Blackwell Publishers.

SIEGEL, J.S., SWANSON, D. 2004. The methods and materials of demography. Elsevier.

TAPINOS, G. 1990. Elementos de demografía. Madrid, Espasa Calpe

VALLIN, J. 1995. La demografía, Alianza Editorial, Madrid.

Per adreces electròniques de productors d'estadístiques demogràfiques, centres de investigació, associacions de demografia, etc. consulteu els enllaços de la web del Centre d'Estudis Demogràfics de la UAB:

<http://www.ced.uab.es/>.

Segona part: ECONOMIA DE LA POBLACIÓ

A les classes es presentaran i comentaran les referències bibliogràfiques més significatives de cadascun dels temes d'aquesta segona part. Aquí es presenten només les referències bibliogràfiques que pel seu caràcter de síntesi es consideren particularment recomanables per a tots els estudiants.

AHLBURG, D.A., KELLEY, A.C. i MASON, K.O. 1996. The impact of population growth on well-being in developing countries. Springer. Berlin. Pp.11-36

BECKER, G. 1987. Tratado sobre la familia Madrid, Alianza Universidad: 9-16 i 128-152

CUTLER, D., DEATON, A. y LLERAS-MUNEY, A. 2006. "The determinants of mortality" Journal of Economic Perspectives, vol 20 nº3, pp: 97-120

EZEH, A.C., BONGAARTS J. y MBERU. B. 2012. "Global Population Trends and Policy Options" The Lancet (July 10) doi:10.1016/S0140-6736(12)60696-5.  
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0140673612606965>

LEE, R. 2003. "The Demographic Transition: Three Centuries of Fundamental Change," Journal of Economic Perspectives v. 17, n. 4, Fall 2003, pp. 167-190.  
<http://pubs.aeaweb.org/doi/pdfplus/10.1257/089533003772034943>

LAM, D. 2011. "How the World Survived the Population Bomb: Lessons From 50 Years of Extraordinary Demographic History," Demography, (nov.), pp. 1231-1262  
<http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs13524-011-0070-z>

LIVI BACCI, M. (2a. edició 2002). Historia mínima de la población mundial. Ariel. Barcelona

LIVI BACCI, M. 1998. Historia de la población europea. Crítica, Barcelona.

SCIENCE, 29 July 2011, nº dedicat al creixement demogràfic (en particular articles de Bloom, Bongaarts, Lee i Malakoff): <http://www.sciencemag.org/site/special/population/>